

Міністерство охорони здоров'я України
Полтавський державний медичний університет
Департамент охорони здоров'я Полтавської облдержадміністрації

МАТЕРІАЛИ

IV Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю
«Медична реабілітація в Україні: сучасний стан та напрями розвитку,
проблеми та перспективи»

27 вересня 2024 року

ПОЛТАВА

2024

УДК 615.8+616-08-039.76](477)(063)

**Редакційна колегія: Ждан В. М., Лисак В. П., Голованова І. А.,
Ляхова Н.О., Краснова О. І., Белікова І. В.**

«Медична реабілітація в Україні: сучасний стан та напрями розвитку, проблеми та перспективи»: Всеукраїнська науково-практична конференція з міжнародною участю. (2024; Полтава).

Матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю «Медична реабілітація в Україні: сучасний стан та напрями розвитку, проблеми та перспективи», 27 вересня 2024 року. [Текст] / ПДМУ; [ред..кол.: В. М. Ждан, В. П., Лисак, І. А., Голованова та ін.]. – Полтава, 2024. – 306 с.

Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю «Медична реабілітація в Україні: сучасний стан та напрями розвитку, проблеми та перспективи» містять в собі наукові праці з питань організаційних, правових, клінічних аспектів медичної реабілітації в Україні фахівцями різних спеціальностей, питанням медичної та психологічної реабілітації військовослужбовців та правоохоронців, постраждалих внаслідок бойових дій, оптимізації роботи реабілітаційних закладів під час військової агресії РФ та в мирний час.

УДК 615.8+616-08-039.76](477)(063)

©Полтавський державний медичний університет, 2024

програми ВР допомагають їм почуватися залученими та контрольованими у процесі реабілітації, що зменшує емоційне навантаження і покращує результати лікування.

Висновки: Інноваційні технології віртуальної реальності мають великий потенціал для покращення результатів фізичної реабілітації. ВР дозволяє пацієнтам ефективно відновлювати рухові функції, знижувати рівень болю та психологічного стресу, підвищуючи при цьому мотивацію. Використання ВР як додаткового методу у стандартній реабілітаційній практиці може значно скоротити тривалість лікування та підвищити його ефективність.

ПРОФЕСІЙНЕ ВИГОРАННЯ МЕДИЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ, ШЛЯХИ ЙОГО ПОДОЛАННЯ ТА ПРОФІЛАКТИКИ ПІД ЧАС ВІЙСЬКОВОГО СТАНУ

Пащенко М. О., Базалій А. О., Мизгіна Т.І.

Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

Робота медичного працівника майже завжди пов'язана з людськими стражданнями та вимагає значного психо - емоційного напруження. Медичний працівник часто знаходиться у стані хронічного стресу, що викликає в нього емоційне вигоряння. Під час військового стану напруга медичного працівника підсилюється за рахунок тривоги за життя близьких, переживання драматичних подій у країні.

Метою нашої роботи було проаналізувати дані сучасної наукової літератури про причини розвитку у військовий час професійного вигоряння медичних працівників, рекомендовані методики його профілактики та подолання.

Нами було проаналізовано дані вітчизняних наукових джерел з проблеми у інтернет –ресурсах.

Відомо, що професія медичного працівника належить до категорії «людина-людина», та на її ефективність великий вплив мають психологічні фактори, пов'язані як з виконанням професійних обов'язків, так і з особистими характеристиками пацієнта. Під час військового стану медичні працівники часто

працюють з максимальним напруженням, як фізичним, так і психологічним. В цих екстремальних умовах важливим є збереження у медиків їхніх психофізіологічних функцій, висока емоційна стійкість, стійкість до втоми, відповідальне здійснення професійної діяльності. Одночасно, симптоми синдрому емоційного вигорання також є комплексними – фізичні, емоційні, поведінкові. Для синдрому професійного вигорання є властивими такі фізичні симптоми, як стомлюваність, виснаження, зміна маси тіла (схуднення або збільшення маси тіла), недостатній сон, безсоння, запаморочення, незадовільний загальний стан, надмірна пітливість, артеріальна гіпертензія, прояви порушень роботи серцево – судинної системи, розвиток та загострення хронічної соматичної патології, часті респіраторні інфекції тощо. До найбільш частих емоційних симптомів відносять нестійкість емоцій, збіднення емоційного фону, песимізм, байдужість, цинізм і черствість у роботі та особистому житті, втому; відчуття безпорадності, агресивність, дратівливість, тривогу, нездатність зосередитися. Під час військового стану медичні працівники дуже часто мають відчуття провини та недостатньої цінності своєї професійної діяльності, з чим більшість авторів пов'язують розвиток душевних страждань, втрату ідеалів, надій та професійних перспектив, підсилення деперсоналізації. Все це негативно відбивається на інтелектуальній сфері. Разом з тим, саме поєднання професійних знань, умінь і досвіду у взаємозв'язку із наявністю високих моральних якостей, створює необхідну у військовий час перевагу, яка реалізується під час виконання професійних обов'язків у важких та екстремальних умовах. Часті психоемоційні перевантаження в процесі професійної діяльності можуть призводити до змін і трансформації особистості працівника. В нього проявляються такі негативні риси, як байдужість, грубість, підвищена чутливість при контакті з хворим, депресія від безпорадності, особливо при лікуванні важкохворих та важкопоранених.

За даними окремих досліджень, проведених напочатку військових дій, в частини медичних працівників було виявлено зниження інтересу до нових теорій та ідей у роботі, до альтернативних підходів у вирішенні проблем, вони значно

частіше почали надавали переваги шаблонам, стандартним схемам, виявляти байдужість до інноваційних методів, відмовлятися від участі у тренінгах, курсах. Інші дослідники, навпаки, відзначають підвищення мотивації медичних працівників до засвоєння нових методик та методів надання допомоги. Слід відзначити, що останні данні отримані авторами при вивченні психологічного стану медичних працівників, які працюють у великих спеціалізованих центрах та надають допомогу переважно військовим, які постраждали при виконанні службових обов'язків. В цілому, дані доступної літератури щодо розвитку емоційного вигоряння у медичних працівників в умовах військового стану є неоднорідними. Аналізуючи наявні дані можна відзначити, що кожен працівник має власний рівень емоційно - професійного вигорання, які в умовах військового стану значною мірою залежить і від колективу, в якому він працює. У порівнянні з мирним часом, за даними окремих досліджень, знижується роль близьких та родини у подоланні стресу.

Методики, що пропонується використовувати з метою профілактики та подолання професійного вигоряння у медичних працівників у військовий час значно не відрізняються від тих, що використовувалися попередньо та включають

поради робити «тайм-аут», вчитися керувати своїми емоціями, знаходити час для власного приватного життя, адекватно оцінювати свої можливості, не розглядати роботу як єдину цінність, звертатися за допомогою до психолога тощо.

Таким чином, аналізуючи дані наукових досліджень щодо розвитку, профілактики та попередження емоційного вигорання медиків, можна зробити висновок, що в умовах військового стану емоційно - професійне вигорання медичних працівників є досить серйозною проблемою та заслуговує особливої уваги. Вивченню психологічних проблем та емоційного вигоряння у медиків присвячена невелика кількість робіт вітчизняних науковців. Форми та методи попередження та профілактики професійного вигорання медичних працівників також потребують подальшого удосконалення.